

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio LI. De prudentia quantum ad virtutes ei adiunctas, quę sunt partes quasi potentiales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

scibilem, per quam moueantur ad ea, quae sunt salu-
ti eorum accommodata, sed etiam vim irascibilem,
per quam animal resistit impugnantibus. Vnde &
in his, quae sunt secundum rationem, non solum
oportet esse prudentiam politicam, per quam dispo-
nantur conuenienter ea, quae pertinent ad bonum
commune, sed etiam militarem, per qua hostium
insultus repellantur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod militaris po-
test esse ars, secundum quod habet quasdam regulas
vtendi quibusdam exterioribus rebus, puta, armis,
& equis: sed secundum quod ordinatur ad bonum
commune, habet magis rationem prudentiae.

AD SECVNDVM dicendum, quod omnia nego-
tia, quae sunt in ciuitate, ordinantur ad aliquas par-
ticulares utilitates: sed militare negotium ordinatur
ad tuitionem totius boni communis.

AD TERTIVM dicendum, quod executio mi-
litaris pertinet ad fortitudinem: sed directio ad pru-
dentiam, & praecipue secundum quod est in duce
exercitus.

QVAESTIO LI.

De Virtutibus adiunctis prudentiae, in
quatuor articulos diuisa.

OSTEA consideran-
dum est de virtuti-
bus adiunctis prudē-
tia, quae sunt quasi par-
tes potētiales ipsius.

ET CIRCA hoc quaeruntur
quatuor.

¶ Primò, Vtrū eubulia sit virtus.

¶ Secundò, Vtrum sit specialis
virtus a prudentia distincta.

¶ Tertio, Vtrum synesis sit spe-
cialis virtus.

¶ Quarto, Vtrum gnomo sit spe-
cialis virtus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum eubulia sit virtus.

AD PRIMVM sic proceditur.
Vt, quod eubulia non sit virtus.

Quia secundum Augustinum in libro de
liber arbitrio virtutibus nullus male vitium sed
eubulia quae est bene consiliatiua,
aliqui male utitur, uel quia astu-
ta consilia excogitat ad fines ma-
los consequendos, aut est ad bonos
fines consequendos aliqua pec-
cata ordinant, puta, qui furatur,
ut eleemosynam det: ergo eubi-
lia non est uirtus.

¶ 2 Praet. Virtus perfectio quaedam
est, ut dicitur in 7. Phys. sed eubi-
lia circa consilium consistit, quod
importat dubitationem, & inqui-
sitionem, quae imperfectionis
sunt: ergo eubulia non est uirtus.

¶ 3 Praet. Virtutes sunt connexae
adinuicem, ut supra habitum est:
sed eubulia non est connexa alijs
uirtutibus. multi enim peccatores
sunt bene consiliatiui, & multi

iuisti sunt in consilijs tardi: ergo
eubulia non est uirtus.
SED CONTRA est, quod eubi-
lia est rectitudo consilij, ut Phil.
dicit in 6. Ethic. sed recta ratio
perficit rationem uirtutis: ergo
eubulia est uirtus.

RESPON. Dicendum, quod sicut su-
pra dictum est, de ratione uirtutis hu-
manae est, quod faciat actum homi-
nis. Inter ceteros autem actus homi-
nis, proprium est ei consiliari,
quia hoc importat quandam rationis
inquisitionem circa agenda, in qui-
bus consistit uita humana. Nam ut
ra speculatiua est supra hominem,
ut dicitur in 10. Ethic. Eubulia autem
importat bonitatem consilij. De
n. ab eo: quod est bonum, & bonum,
quod est consilium, quasi bona
consiliatio, uel potius bene con-
siliatiua. Vnde manifestum est,
quod eubulia est uirtus humana.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod
non est bonum consilium, siue ali-
quis malum finem in consiliando
praesumat, siue est ad bonum finem
malas uias adinueniat: sicut et in
speculatiuis non est bona ratio ci-
uilitatis: siue aliquis falsum concludat,
siue est concludat uerum ex falsis
dictis, quia non utitur conuenien-
ti medio. Et ideo utrumque praed-
ictorum est contra rationem
eubuliae, ut Phil. dicit in 6. Ethic.

AD SECVNDVM dicendum, quod
est uirtus sit essentialiter perfe-
ctio quaedam, non tamen oportet, quod
omne illud quod est materia uirtu-
tis, importet perfectionem. Opor-
tet enim circa omnia humana perhi-
p uirtutes, & non solum circa actus
rationis, inter quos est consilium, sed
et circa passionem appetitus sensiti-
ui, quae adhuc sunt multo imper-
fectiores. Vel potest dici, quod uirtus
humana est perfectior secundum
modum hominis, qui non potest
certitudinem comprehendere uer-
ritatem rerum simplicium intuitu
simplici, & praecipue in agniti-
libus, quae sunt contingentia.

AD TERTIVM dicendum,
quod in nullo peccatore, in quantum
homo, inuenitur eubulia. Omne
enim peccatum est contra bonam con-
siliationem. Requiritur enim ad be-
ne consiliandum non solum ad-
inuentio, uel excogitatio eorum,
quae sunt opportuna ad finem, sed
et alia circumstantia. scilicet tempus co-
gruum, ut nec nimis tardus, nec
nimis uelox sit in consilijs: & mo-
dus consiliandi, ut scilicet sit hu-
mus in suo consilio, & alia hu-
iusmodi debita circumstantia,
quae peccatores peccando non ob-
seruant. Quilibet autem uirtuo-
sus est bene consiliatiuus in his

1. 2. q. 5art.
6. Et 3. dist.
33. q. 3. ar. 1.
q. 2. Et 6.
Ethic. lect. 8.
& 9.
* Lib. 2. de
liber. arbit.
cap. 18.

Lib. 7. text.
17. tom. 2.

1. 3. q. 65.
art. 1.

Quinquagesima prima articulum secundum.

In art. eiusdem s. 1. q. dubium occurrit, Quomodo esse bene consiliatum, bene iudicatum, & bene praeceptum, ab invicem separantur, & tamen omnes virtutes sunt connexae. Ad hoc beatus dicitur, q. autor non loquitur in verbis de virtutibus facientibus bene consiliari, iudicare, & praecepere: sed de naturalibus dispositionibus, & executionibus praecepti ad virtutes, & ex diuersitate horum, qua ex separabilitate probat, diuersitate virtutum concludit. Naturales autem dispositiones separari patet ex eo, q. inquisitionis est imaginatio, iudicij est sensus, & naturalis inclinatio ad aliquid, puta, castitatem, liberalitatem, bonitas consistit in imaginatione, n. bona plurimum est aduentitia virtus. Sensus autem communis, iudicij circa singularia firmatus est, & hoc ut in militari rationi. Inclination autem ad aliquid, promptos nos reddit ad executionem, & praecepere facere, trahendo voluntatem ad consona illi inclinationi. Exercitationes quoque videmus separatas, dum inueniunt ad proponendum libenter audimus, iudicatos ad decernendum, Promptis ad aliqd vimur ad exequendum in illo genere, puta, liberalibus natis ad dispendendum communia, & natis castis ad continentiam cum mulieribus.

quae ordinantur ad finem virtutis: licet forte in aliquibus particularibus negotijs non sit bene consiliatus, puta, in mercationibus, uel in reb. bellicis, uel in aliquo hmōi.

ARTICVLVS II.

Primum eubulia sit virtus distincta a prudentia.

AD SECUNDVM sic proceditur.

¶ Vt, q. eubulia non sit virtus distincta a prudentia. Quia, ut Philo. dicit * in 6. Eth. vt prudētis est bene consiliari: sed hoc pertinet ad eubuliam, vt dictū * est. ergo eubulia nō distinguitur a prudentia. ¶ 2 Præ Humanis actus, ad quos ordinatur humane virtutes, præcipue specificantur ex fine, ut supra dictum * est: sed ad eundem finem ordinatur eubulia, & prudentia, ut dicitur 6. * Ethic. non autē ad quandam particularem finem, sed ad communem finem totius vitæ. ergo eubulia non est virtus distincta a prudentia.

¶ 3 Præ Inscientiis speculatiuis ad eandē scientiā pertinent inquirere, & determinare. ergo partim in operatiuis hoc pertinet ad eandem virtutē: sed inquirere pertinet ad eubuliam, determinare autem ad prudentiam. ergo eubulia non est alia virtus a prudentia.

SED CONTRA est, quod prudentia est præceptiua, vt dicitur * in 6. Ethic. hoc autem non conuenit eubulie. ergo eubulia est alia virtus a prudentia.

RESPOND. Dicendum, q. sicut dictum * est supra, virtus proprie ordinatur ad actum, quem reddit bonum: & ideo oportet sibi differentiam actuum esse diuersas virtutes, & maxime qm non est eadem ratio bonitatis in actibus. Si n. esset eadem ratio bonitatis in eis, tunc ad eandem virtutem pertinerent diuersi actus: sicut ex eodem dependit bonitas amoris, desiderij, & gaudij: & iō oia ista pertinent ad eandem virtutem charitatis. Actus autē rationis ordinati ad opus sunt diuersi, nec habent eandem rationem bonitatis. Ex alio n. efficitur homo bene consiliatus, & bene iudicatus, & bene præceptus: qd

Ad hoc dicitur, q. cum prudentia se habeat ad eubuliam, & alias ad multas virtutes, quemadmodum militaris se habet ad equestrem, & gladiatorem, ut patet ex ordine finis istarum subseruentium ad finem principantis, conueniens est, ut sicut militaris imperat subseruentibus sibi artibus, ita prudentia præcipiat ministrantibus sibi virtutibus. Recte autem hoc in exterioribus, in quibus præcipiens subiecto

A distinguitur a consiliariis, Princeps namque, cuius est præcipere, imperat consiliariis: & simile accidit inus in anima.

¶ Ad objectionem autem in oppositum dicitur, q. quia finis principalis est vltimum in executione, & primum in intentione deo virtus, uel ars, cuius est respicere illum finem principalem ut patet ex hoc, q. ista aliquando ab invicem separantur. Et ideo oportet aliam esse virtutem eubuliam, per quam homo est bene consiliatus, & aliam prudentiam, per quam homo est bene præceptus. Et sicut consiliari ordinatur ad præcipere tanquam ad principalem: ita et eubulia ordinatur ad prudentiam, tanquam ad principalem virtutem, sine qua nec virtus esset, sicut nec morales virtutes sine prudentia, nec ceteræ virtutes sine charitate.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ad prudentiam pertinet bene consiliari imperatiue, ad eubuliam autem elicitiue.

AD SECUNDVM dicendum, q. ad vnum finem vltimum, qd est bene viuere totum, ordinatur diuersi actus sibi quendam gradum. Nā præcedit consilium, sequitur iudicium, & vltimum est præceptum, qd immediate se habet ad finem vltimum. Alij autē duo actus remote se habent, qui tñ habent quosdam proximos fines, consilium quidem intentionem eorum, quæ sunt agenda; iudicij autē certitudinem. Vnde ex hoc non sequitur, q. eubulia, & prudentia non sint diuersæ virtutes, sed quod eubulia ordinatur ad prudentiam, sicut virtus secundaria ad principalem.

AD TERTIVM dicendum, q. et in speculatiuis alia rationalis scientia est dialectica, quæ ordinatur ad inquisitionem inuentiuā: & alia scientia demonstratiua, quæ est veritatis determinatiua.

ARTICVLVS III.

Primum synesis sit virtus.

AD TERTIVM sic proceditur.

¶ Vt, q. synesis nō sit virtus. Virtutes n. non inveniunt nobis a natura, ut dicitur in 2. * Ethic. sed synesis inest aliquibus a natura, ut dicit Philo. in 6. † Ethic. ergo synesis non est virtus.

¶ 2 Præ. Synesis, vt in eod. lib. * dicitur, est solum iudicatiua: sed iudicium solum sine præcepto potest esse etiam in malis. cum ergo virtus sit solum in bonis, videtur quod synesis non sit virtus.

¶ In articulum 3. eiusdem quaest. in responsione ad primum, nota duplex iudicium concurre ante actum præcepti, scilicet, de fine particulari, & hoc fit in minori propositione: & de eo quod est ad finem, qd præcipiendum est: & hoc fit in conclusione. Et licet vtrumque iudicium spectet ad synesim, primi tamē bonitas virtuti morali tribuitur: secundi autem synesi, quia illius est magis finis, istius autem est magis id quod est ad finem. Ministrat enim hæc prudentia, quæ est eorum quæ sunt ad finem: illa autem intentionem finis rectam facit.

Secunda Secunda S. Thomæ.

Q 3 Super

1. 2. q. 57. ar. 6. Et 3. dist. 33. q. 3. ar. 1. q. 2. Et 6. Ethic. lect. 9. * Lib. 2. c. 11. tom. 5. Lib. 6. c. 11. a medio. * Lib. 6. c. 10. tom. 5.

Super Questionis quinquagesimae prima articulum quartum

In articulo 4. dubio occurrit, quibus pacto gnome est virtus. Et est ratio dubii, quia si est virtus aut naturalis, aut acquisita, scilicet naturalis non est, quia praeter synderesim, quae habitus principiorum est, nulla virtus ponitur naturalis in intellectu pratico, sicut nec in speculativo, nisi habitus principiorum. Nec acquisita, quia acquiruntur virtutes intellectus experientis, quae ex memoria colliguntur, ut patet in prologo Metaphy. Haec autem praeter communes regulas iudicanda sunt raro contingencia, ac per hoc ab uno, & eodem homine parum, aut nihil experientio probabilis: & sic virtus haec nunquam habebitur.

Ad hoc dicitur, quod virtutes sunt duplici differentia. Nam quaedam sunt, quarum materiae in communi vita frequenter occurrunt, ut virtutes, quae cardinales vocantur, ut patet discurrenti per earum materias, scilicet, commutationes, distributiones, appetitus, ac delectationes ciborum, & venereorum, timoresque periculorum: Quaedam vero sunt, quarum materiae non communitur, ac frequenter accidunt, ut patet de magnificencia, & magnanimitate. Non enim magna diuitiae, aut magni honores crebro occurrunt. Et quia exercitationes earum non sunt similes, ideo etiam cum aliis non intelligitur simili modo, sicut de primis. Nam cum virtutes omnes connexae sint, primas tantum connexio ponit in actu simpliciter; secundas autem in actu secundum quid, id est, in potentia propinqua actu simpliciter. Pauper enim virtuosus non est magnificus simpliciter, sed in potentia propinqua, praeparata

3 Præ. Nunquam est defectus in præcipiendo, nisi sit aliquis defectus in iudicando, saltim in particulari operabili, in quo omnis malus errat. si ergo synefis ponitur virtus ad bene iudicandum, videtur quod non sit necessaria alia virtus ad bene præcipiendum: & ideo prudentia erit superflua, quod est inconueniens. non ergo synefis est virtus.

SEB CONTRA. Iudicium est perfectius, quam consilium: sed ebullia, quae est bene consiliativa, est virtus: ergo multo magis synefis, quae est bene iudicativa, est virtus.

RESPON. Dicendum, quod synefis importat iudicium rectum, non quidem circa speculabilia, sed circa particularia operabilia, circa quae etiam est prudentia. Unde secundum synefim dicuntur aliqui in greco synefici, id est, iudicari, vel eulyneci, id est homines boni sentus. Sicut econtrario, qui carent hac uirtute, dicitur atyneci, id est insensati. Oportet autem quod secundum differentiam actuum, qui non reducuntur in eadem causam, sit etiam diuersitas virtutum. Manifestum autem, quod bonitas consilij, & bonitas iudicij, non reducuntur in eandem causam. Multi enim sunt bene consiliatiui, qui tamen non sunt bene sentati, quasi recte iudicantes. Sicut etiam in speculatiuis aliqui sunt bene inquirentes propter hoc, quod ratio eorum propria est ad discernendum per diuersa: quod videtur puenire ex dispositione imaginatiue virtutis, quae de facili potest formare diuersa phantasmatata: Et tunc huiusmodi quandoque non sunt boni iudicij, quod est pro defectu intellectus, qui maxime contingit ex mala dispositione communis sensus non bene iudicatis. Et ideo oportet praeter ebulliam esse aliam virtutem, quae est bene iudicativa, & haec dicitur synefis.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod rectum iudicium in hoc consistit, quod vis cognoscitiua apprehendit rem aliquam, secundum quod in se est. Quod quidem prouenit ex recta dispositione virtutis apprehensiuæ: si cut in speculo si fuerit bene dispositum, imprimuntur formae corporum secundum quod sunt. Si vero fuerit speculum male dispositum, apparent ibi imagines distorte, & prae se habentes. Quod autem virtus cognoscitiua sit bene disposita ad recipiendum res, secundum quod sunt, contingit quidem radicaliter ex natura, consummari autem ex exercitio, vel ex munere gratiae, & hoc dupliciter. Vno modo directe ex parte ipsius cognoscitiuae virtutis, puta, quia non est imbuta prauis conceptionibus,

bus, sed veris, & rectis: & hoc pertinet ad iudicium, secundum quod est specialis virtus. Alio modo indirecte ex bona dispositione appetitiuae virtutis, ex qua sequitur, quod homo bene iudicet de appetibilibus: & sic bonum virtutis iudicium consequitur habitus virtutum moralium, sed circa fines: synefis autem est magis circa ea, quae sunt ad finem.

AD SECUNDUM dicendum, quod in malis quidem potest iudicium rectum esse in vniuersali: sed in particulari agibili, semper eorum iudicium corrumpitur, ut supra habitum est.

AD TERTIUM dicendum, quod contingit quandoque id, quod bene iudicatum est, differri, vel negligenter agi, aut inordinate. Et ideo post virtutem, quae est bene iudicativa, necessaria est finalis virtus principalis, quae est bene praecipitiua, scilicet, prudentia.

ARTICULVS III.

Utrum gnome sit specialis virtus.

AD QVARTUM sic proceditur. Videtur, quod gnome non sit specialis virtus a synefi distincta. Quia secundum synefim dicitur aliquis bene iudicatiuus: sed nullus potest dici bene iudicatiuus, nisi in omnibus bene iudicet. ergo synefis se extendit ad omnia iudicanda. non est ergo aliqua alia virtus bene iudicatiua, quae gnome dicatur.

2 Præ. Iudicium mediū est inter consilium, & praecipitum: sed una tantum virtus est bene consiliatiua, scilicet, ebullia: & una tantum virtus est bene praecipitiua, scilicet, prudentia. ergo etiam una tantum est virtus bene iudicatiua, scilicet, synefis.

3 Præ. Ea quae raro accidunt, in quibus oportet aliquando a consilijs discedere, videntur praecipue casualia esse, quorum non est ratio, ut dicitur 2. Physy. Omnes autem uirtutes intellectuales pertinent ad rationem rectam. ergo circa praecipitum non est aliqua uirtus intellectualis.

SEB CONTRA est, quod Philosophus determinat in 6. Ethic. gnomen esse specialem uirtutem.

RESPON. Dicendum, quod habitus cognoscitiui distinguuntur secundum altiora, uel inferiora principia, sicut sapientia in speculatiuis altiora principia considerat, quam scientia, & ideo ab ea distinguuntur: & ita etiam oportet esse in actiuis. Manifestum est autem, quod illa, quae sunt praeter ordinem inferioris principij, siue causae, reducuntur quandoque in ordinem altioris principij: sicut monstruoli

Utrum consilium debeat poni inter dona Spiritus sancti :

AD PRIMVM sic proceditur . Videtur , quod consilium non debeat poni inter dona Spiritus sancti : Dona enim Spiritus sancti adiutorium virtutum dantur , ut patet per Gregor . in 2. Moral. sed ad consiliandum homo sufficienter perficitur per virtutem prudentiam , vel etiam eubuliam , ut ex dictis patet . ergo consilium non debet poni inter dona Spiritus sancti .

3. dist. 35. q. 2. articulo 4. q. 1. mora. cap. 36. ante mod. 19. 47. & 51. art. 1. & 2.

¶ 2. Præter . Hæc videtur esse differentia inter septem dona Spiritus sancti , & gratias gratis datas , quod gratia gratis data non datur omnibus , sed distribuitur diuersis : dona autem Spiritus sancti dantur omnibus habentibus Spiritum sanctum : sed consilium videtur esse de his , quæ specialiter aliquibus a Spiritu sancto dantur , secundum illud 1. Machab. 2. Ecce Simon frater vester , ipse vir consilij est . ergo consilium magis debet poni inter gratias gratis datas , quàm inter septem dona Spiritus sancti .

¶ 3. Præter . Rom. 8. dicitur . Qui spiritu Dei aguntur , hi filij Dei sunt : sed his , qui ab alio aguntur , non competit consilium . cum ergo dona Spiritus sancti maxime competant filiis Dei , qui acceperunt spiritum adoptionis filiorum , videtur quod consilium inter septem dona Spiritus sancti poni non debeat .

SED CONTRA est , quod Isa. 11. dicitur . Requiescet super eum spiritus consilij , & fortitudinis .

RESPON. Dicendum , quod dona Spiritus sancti , ut supra dictum est , sunt quædam dispositiones , quibus anima redditur bene mobilis a Spiritu sancto . Deus autem mouet vnumquodque secundum modum eius , quod mouetur , sicut creaturam corporalem mouet per tempus , & locum : creaturam autem spirituales per tempus , & non per locum , ut August. dicit in 8. super Gen. ad literam . Est autem proprium rationali creaturæ , quod per inquisitionem rationis moueatur ad aliquid agendum , quæ quidem inquisitio consilium dicitur . Et ideo Spiritus sanctus dicitur per modum consilij creaturam rationalem mouere : & propter hoc consilium ponitur inter dona Spiritus sancti .

i. s. q. 68. ar. 1.

l. i. s. c. 11. r. 10. mo. 3.

AD PRIMVM ergo dicendum , quod prudentia , uel eubulia siue sit acquisita , siue sit infusa , dirigit hominem in inquisitione consilij , secundum ea , quæ ratio comprehendere potest : unde hõ per prudentiam , uel eubuliam fit bene consiliarius vel sibi , vel alij . Sed quia humana ratio non potest comprehendere singularia , & contingentia , quæ occurrere possunt , fit quod cogitationes mortalium sunt timidae , & incertæ prudentie nostre , ut dicit Sap. 9. Ideo indiget homo in inquisitione consilij dirigia Deo , qui omnia comprehendit , quod fit per donum consilij , per quod homo dirigitur , quasi consilio a Deo accepto . Sicut etiam in rebus humanis , qui sibiipsis non sufficiunt in inquisitione consilij , a sapientioribus consilium requirunt .

AD SECVNDVM dicendum , quod hoc potest pertinere ad gratiam gratis datam , quod aliquis ita sit boni consilij , quod aliis consilium præbeat : sed quod aliquis a Deo consilium habeat , quid fieri oporteat in his , quæ sunt necessaria ad salutem , hoc est commune omnium sanctorum .

AD TERTIVM dicendum , quod filij Dei aguntur a Spiritu sancto secundum modum cordi , saluato . s. libero arbitrio , quæ est facultas voluntatis , & rationis . Et sic inquantum ratio a Spiritu sancto mouetur , uel instruitur de agendis , competit filiis Dei donum consilij .

Secunda Secundæ S. Thomæ. Q. 4. Super

principis suis , & proxima dispositione , quamuis exercituum gnomies non ita rerum sit : quoniam & in materia illius etiam priuatis personis plures accidunt in recompensatione bonorum , quæ non possunt aliter recuperare : facientes sibiipsis iniuriam , ut fecerunt filij Israel , petentes munus ab Aegyptio oppressoribus suis , quamuis hoc diuina etiam fecerint authoritate . Et in materia temperantie præter communes regulas corpus incolume subsistentem mensuram occurrunt propter occurrentem finem et cum corporis dispendio abstinere , ut in actibus lectionis , sermonis uelocis , requiescentis necessitate , seruicij mirramorum , & numerorum . Et per hæc patet responsio ad obiecta , quæ scilicet est virtus acquisita , & quomodo acquiritur .

AD PRIMVM ergo dicendum , quod synesis est vere iudicativa de omnibus , quæ secundum cõtes regulas sunt : sed præter communes regulas sunt quædam alia iudicanda , ut iam dictum est .

AD SECVNDVM dicendum , quod iudicium dicitur sumi ex principiis proprijs rei : inquisitio autem fit et per cõia . Vnde et in speculatiuis dialecticis , quæ est inquisitiua , procedit ex communibus : demonstratiua autem , quæ est iudicativa , procedit ex proprijs . Et ideo eubulia , ad quam pertinet inquisitio consilij , est vna de omnibus , non autem synesis , quæ est iudicativa . Præceptum autem respicit in omnibus vnam rationem boni : & ideo etiam prudentia non est nisi vna .

AD TERTIVM dicendum , quod omnia illa , quæ præter cõem cursum cõtingere possunt , cõsiderare pertinet ad solam prudentiam diuinam : sed inter homines ille , qui est magis perspicax , potest plura horum sua ratione diiudicare . Et ad hoc pertinet gnome , quæ importat quandam perspicacitatem iudicij .

QVAESTIO LII.

De dono consilij , in quatuor articulis diuisa .

POSTEA considerandum est de dono consilij , quod respondet prudentiæ .

Et circa hoc quaeruntur quatuor .

¶ Primo , Utrum consilium debeat poni inter septem dona Spiritus sancti .

¶ Secundo , Utrum donum consilij respondeat virtuti prudentiæ .

¶ Tertio , Utrum donum consilij maneat in patria .

¶ Quarto , Utrum quinta beatitudo , quæ est , Beati misericordes &c. respondeat dono consilij .

Super Questionis quinquagesimasecundæ Articulum primum .

In 1. q. 52. aduer. 1. te. q. bonum consilij ab eubulia et acquisita , quam infusa non solum differt secundum cõem differentiam doni a virtute , quæ pertinet aliquo modo ad superiorem operandam , sed etiam propter rationem , quia eubulia est recte consiliaria actiue : donum autem consilij est recte consiliarium passiuæ , quod ad ipsam acquisitionem consilij , ut in responsione ad primum dicitur , quamuis acceptum iam consilium actiue dirigat : in sequenti articulo in responsione ad vltimum dicitur .